

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

De politionele aanpak van minderjarigen in Vlaanderen

Annelies De Schrijver
K.U.Leuven

Studiedag "Politiezorg voor jongeren: een vak apart"
23 februari 2010

Overzicht

- Een moeilijke relatie
- Onderzoeksvragen
- Methodologie
- De jeugdpolitie
- Overzicht Vlaamse organisatievormen
- Specialisme vs generalisme?
- Conclusie

Een moeilijke relatie (1)

- Visie van de jongeren
 - Overwegend negatief beeld
 - Delinquente én niet-delinquente jongeren
 - Allochtone jongeren
 - Positieve onderzoekresultaten
 - Goed behandeld en geholpen
 - Veiligheidsmonitor 2006
 - Nuancering
 - Diversiteit aan opvattingen tussen jongeren onderling
 - Eerder neutraal
 - Verschillen tussen politieambtenaren

Een moeilijke relatie (2)

- Visie van de politie
 - Weinig onderzocht
 - Stereotypering
 - Respectloos, onverschillig, arrogant, onbeleefd, onverantwoordelijk, geen discipline
 - Maar ook: zelfstandig, intelligent, vroegrijp
 - Negatieve percepties gecontextualiseerd
- Aangepaste politionele benadering
 - Niet wettelijk geregeld
 - Diversiteit aanpak generalistisch - specialistisch

Onderzoeksvragen

- In welke mate wordt er organisatorisch aandacht besteed aan jongeren bij de Vlaamse lokale politiediensten?
- Wat zijn de beleidsmatige fundamenten daarvan?

Methodologie

- Fase 1: inventarisstudie
 - Gestandaardiseerde vragenlijst - 2008
 - Alle Vlaamse politiezones (118)
 - 109 volledig ingevuld (respons: 92%)
- Fase 2: beleidsmatige fundamenten
 - Gestandaardiseerde interviews
 - Doelgerichte steekproef (spreiding respondenten over verschillende organisatievormen)

De jeugdpolitie (1)

- Ontwikkelingen vooraf
 - Maatschappelijk: ontdekking van het kind
 - Kindsbeeld 19de eeuw = miniatuurvolwassenen
 - Afbakening kindertijd = sociale constructie
 - Aangepaste verwachtingen worden geïnstitutionaliseerd
 - Juridisch: kinderbescherming
 - Oordeel des onderscheids
 - Wet op de kinderbescherming 1912
 - Positivismen: heropvoeding
 - Politoneel: vrouwelijk personeel
 - Meer dan opsporing en bestrijding criminaliteit
 - Ook sociale preventie
 - Past niet binnen crime fighting-cultuur
 - Afschuiven naar vrouwelijk personeel

De jeugdpolitie (2)

- Het ontstaan in België
 - Vruchteloze aanzetten
 - Toepassing wet 1912
 - Gemeentepolitie
 - Stijgende jeugdcriminaliteit na WO II
 - Aangepaste preventieve politionele maatregelen
 - 1946: Antwerpen (afstappen politoneel gelaat)
 - Rijkswacht
 - Geen gestructureerde acties
 - Gerechtelijke politie
 - Vrouwelijke gerechtelijke politie
 - Geen verwezenlijkingen in de praktijk
 - Bovenlokale initiatieven

Overzicht Vlaamse organisatievormen (1)

Type organisatievorm	Aantal
Dienst exclusief	6
Dienst onder andere	57
Persoon exclusief	2
Persoon onder andere	12
Iedereen	28
Andere	4

Overzicht Vlaamse organisatievormen (2)

- Algemeen: 77 (70.6%) specialistische zones
 - Studie gemeentepolitie (België) 1991: 79.5% generalistische korpsen
 - Opmerkelijke evolutie
 - Schaalvergroting?
 - Aard jeugdproblematiek?
 - Verandering beleidsvisie?
- Gespecialiseerde dienst exclusief (6)
 - Jeugdbrigade, unit jeugdcriminaliteit, ...
 - Eigen werkruimte (6) + anonieme voertuigen (4)
 - Burgerkledij (5)
 - Vaak 2 à 3 FTE (2 uitzonderingen: + 10 FTE)
 - Sociaal geschoold (4)

Overzicht Vlaamse organisatievormen (3)

- Gespecialiseerde dienst onder andere (57)
 - Andere taken = slachtofferbejegening (37), zeden (26), IFG (22), ..., preventie (7), verdwijningen (4), ...
 - Cel sociale politie, dienst jeugd en gezin, ...
 - Eigen werkruimte (50) + anonieme voertuigen (50)
 - Burgerkledij (35)
 - Onderverdeeld in secties (5)
 - Ongeveer 3 FTE
 - Sociaal geschoold (41)
- Gespecialiseerde persoon exclusief (2)
 - Eigen werkruimte (2) + anoniem voertuig (1)
 - Burgerkledij (1)
 - Sociaal geschoold (1)

Overzicht Vlaamse organisatievormen (4)

- Gespecialiseerde persoon onder andere (12)
 - Andere taken = slachtofferbejegening (5), gezin (5), IFG (3), zeden (3), ..., interventie (1), recherche (2)
 - Eigen werkruimte (9) + anoniem voertuig (4)
 - Burgerkledij (2)
 - Sociaal geschoold (8)

Specialisme vs generalisme?

- **Beleidsmatige fundamenteën**
 - **Specialistische diensten en personen**
 - Praktische argumenten
 - Complexiteit jeugdwetgeving en sociale kaart
 - Nood aan diepgang: context, persoonlijkheid, ...
 - Verhoogde interesse < parket
 - Argumenten in kader van efficiëntie
 - Preventie en hulpverlening (Normafwijking = signaal probleemsituatie)
 - Eén aanspreekpunt HV, CBJ, ouders
 - Zicht op doelgroep en jongerencultuur, drempelverlagend
 - Kwantitatieve argumenten
 - **Generalistische zones**
 - 1e zone: gaat volledig akkoord, maar praktisch niet haalbaar
 - 2e zone: beter initiële vaststeller

→ specialistische diensten/personen = specialisistische visie

→ generalistische zones = niet a priori generalistische visie

Conclusie

- Diversiteit aan organisatievormen, maar overwicht specialistische aanpak
- Algemene visie ten aanzien van jongeren: zowel specialistische als generalistische visies, maar geen één-op-één relatie met een specialistische dan wel generalistische aanpak
 - Evolutie specialisme wordt verondersteld

